

สารบัญ

	หน้า	
บทคัดย่อ	(1)	
กิตติกรรมประกาศ	(3)	
บทที่		
บทนำ	1	
1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1	
2.วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2	
3.สมมติฐานของการศึกษา	3	
4.วิธีดำเนินการศึกษา	3	
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	4	
1. แนวคิดและหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	4	
1.1 คำจำกัดความและความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	4	1.2
หลักการการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	6	
1.3 ระดับและองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	6	1.4
กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	7	
1.5 รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	8	
1.5.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร.....	9	
1.5.2 การร่วมคิดร่วมปรึกษาหารือ.....	10	
1.5.3 การประชุมรับฟังความคิดเห็น.....	10	
1.5.4 การร่วมในการตัดสินใจ.....	11	
1.5.5 การใช้กลไกทางกฎหมาย.....	12	
2. โครงการปรับปรุงร่องน้ำเพื่อการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำลำน้ำช้าง-แม่น้ำโขง.....	14	

2.1 แม่น้ำโขง.....	14	
2.1.1 ความสำคัญของแม่น้ำโขง.....		14
2.1.2 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในลุ่มแม่น้ำโขง.....	16	
2.1.2.1 ทรัพยากรน้ำ.....	16	
2.1.2.2 ทรัพยากรชีวภาพ.....	17	
2.2 ความเป็นมาก่อนที่จะมาเป็นโครงการปรับปรุงร่องน้ำเพื่อการเดินเรือพาณิชย์ ในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง.....	18	
2.2.1 โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง (GMS).....	18	
2.2.2 ความตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำล้านช้าง - แม่น้ำโขง.....	19	
2.3 ข้อเท็จจริงและประเด็นปัญหาความขัดแย้งของโครงการปรับปรุงร่องน้ำ เพื่อการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง.....	20	
2.3.1 ข้อเท็จจริงของโครงการ.....	20	
2.3.1.1 วัตถุประสงค์.....	20	
2.3.1.2 ลักษณะของโครงการในภาพรวม.....	20	
2.3.1.3 ลักษณะโครงการบริเวณแก่งคอนผีหลง.....	22	
2.3.2 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ.....	25	
2.3.2.1 ผลกระทบด้านอุทกวิทยา การกัดเซาะ และการตกตะกอน.....	26	
2.3.2.2 ผลกระทบด้านคุณภาพน้ำผิวดิน.....	26	
2.3.2.3 ผลกระทบด้านนิเวศวิทยาทางบก ทางน้ำ.....	27	
2.3.2.4 ผลกระทบด้านการคมนาคม.....	28	
2.3.2.5 ผลกระทบด้านของเสียและน้ำเสีย.....	29	
2.3.2.6 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและการค้า.....	30	
2.3.2.7 ผลกระทบด้านสังคมและวิถีชีวิต.....	31	
2.3.2.8 ผลกระทบด้านสาธารณสุขและความปลอดภัย.....	32	
2.3.3 ข้อคัดค้านและประเด็นปัญหาความขัดแย้ง.....	33	
2.3.3.1 ข้อคัดค้าน.....	33	

2.3.3.2 ประเด็นปัญหาความขัดแย้ง.....	35
2.3.3.2.1 การไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการ.....	36
2.3.3.2.2 การไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการ...	37
2.3.3.2.3 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม.....	37
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้แม่น้ำระหว่างประเทศ และข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาแม่น้ำโขงที่ยั่งยืน.....	38
3.1 หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปว่าด้วยการใช้แม่น้ำระหว่างประเทศ.....	38
3.1.1 คำจำกัดความของแม่น้ำระหว่างประเทศ.....	38
3.1.2 ทฤษฎีว่าด้วยการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำระหว่างประเทศ.....	42
3.1.3 สิทธิและหน้าที่ของรัฐชายฝั่งที่เกี่ยวกับการใช้น้ำจาก แม่น้ำระหว่างประเทศ.....	44
3.1.3.1 สิทธิการใช้น้ำอย่างเป็นธรรม.....	44
3.1.3.2 หน้าที่ไม่ก่อความเสียหายแก่รัฐอื่น.....	47
3.1.3.3 หน้าที่ให้ความร่วมมือ.....	49
3.1.3.4 หน้าที่แจ้ง.....	50
3.1.3.5 หน้าที่ปรึกษาหารือและเจรจา.....	51
3.2 ข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาแม่น้ำโขงที่ยั่งยืน.....	54
3.2.1 พัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ จากแม่น้ำโขง.....	54
3.2.2 บทบัญญัติในข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาแม่น้ำโขงที่ยั่งยืน..	55
3.2.2.1 สิทธิและหน้าที่ที่เกี่ยวกับการใช้แม่น้ำโขง.....	55
3.2.2.1.1 คำจำกัดความของระบบแม่น้ำโขง.....	55
3.2.2.1.2 การใช้น้ำอย่างเป็นธรรม.....	56
3.2.2.1.3 หน้าที่ไม่ก่อความเสียหายที่ร้ายแรง.....	58
3.2.2.1.4 หน้าที่รักษาอัตราการไหลของน้ำ ในลำน้ำโขง.....	58

3.2.2.1.5	หน้าที่ก่อนการดำเนินโครงการ.....	59
3.2.2.2	คณะกรรมการแม่ข่าย.....	62
3.3	ข้อพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ....	64
4.	อนุสัญญาว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในคดีสิ่งแวดล้อม ค.ศ.1998.....	65
4.1	ความเป็นมา.....	66
4.2	วัตถุประสงค์.....	67
4.3	บุคคลที่สามารถใช้สิทธิตามอนุสัญญา.....	67
4.4	หลักการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อม.....	69
4.4.1	ความหมายของข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อม.....	69
4.4.2	วิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อม.....	70
4.4.3	ข้อจำกัดของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร.....	71
4.4.4	สภาพบังคับและหลักการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อม.....	75
4.4.4.1	หน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการดำเนินการกับข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อม.....	75
4.4.4.2	ขั้นตอนที่รัฐจะต้องดำเนินการในการจัดทำข้อมูลข่าวสาร.....	78
4.5	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ.....	84
4.5.1	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมเฉพาะ.....	84
4.5.1.1	การนำหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนไปใช้ร่วมกับกฎหมายภายใน.....	84
4.5.1.2	การแจ้งข้อมูลข่าวสารเบื้องต้น.....	85
4.5.1.3	รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	86
4.5.1.4	สภาพบังคับ.....	87
4.5.2	การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการวางแผนการจัดโครงการและการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....	88
4.5.3	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่างกฎหมายและกฎระเบียบ	

ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....	89
4.6 การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในคดีสิ่งแวดล้อม.....	89
4.6.1 กรณีการถูกปฏิเสธคำร้องขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 4.....	89
4.6.2 กรณีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ต่อกิจกรรมเฉพาะไม่เป็นไปตามมาตรา 6.....	90
4.6.3 มาตรการเยียวยาความเสียหายและหลักประกันการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรม.....	91
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมตาม หลักกฎหมายของประเทศไทย.....	93
5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	93
5.1.1 นโยบายทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	93
5.1.2 หลักการเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม...	94
5.1.3 หลักการเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม.....	98
5.1.4 หลักการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ.....	99
5.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535....	101
5.2.1 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม.....	101
5.2.1.1 รูปแบบและรายงานการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม.....	102
5.2.1.2 โครงการหรือกิจกรรมที่ต้องประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม.....	103
5.2.1.3 ผู้รับผิดชอบการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม.....	104
5.2.1.4 การพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม.....	105
5.2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม.....	107
5.3 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540.....	107
5.3.1 ความเป็นมาของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร	

ของราชการ พ.ศ. 2540.....	108
5.3.2 หลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร	
ของราชการ พ.ศ. 2540.....	109
5.3.3 ข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของพระราชบัญญัติ	
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.....	111
5.4 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น	
ของประชาชน พ.ศ. 2548.....	113
5.4.1 ประเภทของโครงการที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น.....	113
5.4.2 ผู้มีสิทธิขอหรือสั่งให้มีการรับฟังความคิดเห็น.....	113
5.4.3 รูปแบบในการรับฟังความคิดเห็น.....	114
5.4.4 กระบวนการรับฟังความคิดเห็น.....	115
5.4.5 ผลของการรับฟังความคิดเห็น.....	117
5.5 ข้อพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักกฎหมายของประเทศไทย.....	117
6. บทวิเคราะห์การมีส่วนร่วมประชาชนในการดำเนินโครงการปรับปรุงร่องน้ำ	
เพื่อการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำลำน้ำข้าง-แม่น้ำโขง.....	119
6.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพิจารณาโครงการปรับปรุงร่องน้ำเพื่อการ	
เพื่อการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำลำน้ำข้าง - แม่น้ำโขง ตามหลักกฎหมาย	
ของประเทศไทย.....	120
6.1.1 สถานะของโครงการ.....	120
6.1.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน.....	121
6.1.3 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น.....	123
6.1.4 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม.....	124
6.1.5 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิการดำเนินโครงการตามหลักกฎหมาย	
ของประเทศไทย.....	126
6.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้	
แม่น้ำระหว่างประเทศ.....	128
6.2.1 สิทธิในการดำเนินโครงการ.....	128

6.2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพิจารณา	
โครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม.....	131
6.2.3 การนำหลักการตามอนุสัญญาว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ และการเข้าถึงกระบวนการ	
การยุติธรรมในคดีสิ่งแวดล้อม ค.ศ.1998 มาเป็นแนวทาง.....	134
7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	139
7.1 บทสรุป.....	139
7.2 ข้อเสนอแนะ.....	143
บรรณานุกรม.....	144
ประวัติการศึกษา.....	150